

Vergaderjaar 2020–2021

29 911

Bestrijding georganiseerde criminaliteit

Nr. 312

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni 2021

De Financial Intelligence Unit-Nederland (hierna: FIU-Nederland) is in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) aangewezen als de autoriteit waar ongebruikelijke transacties dienen te worden gemeld door meldingsplichtige instellingen. De FIU-Nederland analyseert deze meldingen en brengt transacties en geldstromen in kaart die in verband kunnen worden gebracht met witwassen en onderliggende basisdelicten alsmede financieren van terrorisme. Ongebruikelijke transacties die door het hoofd van de FIU-Nederland verdacht zijn verklaard, worden ter beschikking gesteld aan de diverse (bijzondere) opsporingsdiensten en inlichtingen- en veiligheidsdiensten. De FIU-Nederland vervult daarmee een belangrijke rol in het voorkomen en opsporen van misdrijven.

Vanwege het belangrijke werk dat FIU-Nederland verricht bied ik uw Kamer graag, conform de memorie van toelichting bij artikel 13, aanhef en onder i van de Wwft, het jaaroverzicht 2020 aan¹. Hieronder ga ik in op de meest belangwekkende onderwerpen in dit jaaroverzicht.

Ongebruikelijke en verdacht verklaarde transacties

Uit het jaaroverzicht blijkt onder andere dat de trend van het oplopend aantal meldingen van ongebruikelijke transacties door meldingsplichtige instellingen zich voortzet. In totaal zijn er 722.247 ongebruikelijke transacties gemeld door 1.914 verschillende meldingsplichtige instellingen. In 2019 betroffen dit 541.236 meldingen van reguliere² ongebruikelijke transacties.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Reguliere meldingen van ongebruikelijke transacties zijn de aantallen van 2019 zonder meldingen gedaan op basis van de Objectief02-indicator. Deze indicator is komen te vervallen in oktober 2019, waardoor een vergelijking met 2020 niet relevant is zonder te normaliseren.

De FIU-Nederland verklaarde in 2020 103.947 transacties verdacht, die allemaal ter beschikking zijn gesteld aan de (bijzondere) opsporingsdiensten en inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Daarmee steeg het aantal verdacht verklaarde transacties fors ten opzichte van 2019, toen het aantal verdacht verklaarde transacties 39.544 betrof. Dit is het resultaat van onder andere de investeringen die het afgelopen jaar zijn gedaan in capaciteit en de versterking van de effectiviteit en efficiëntie door middel van verbeteringen in technologie, kennis en expertise bij FIU-Nederland.

De totale waarde van de verdacht verklaarde transacties bedroeg in 2020 bijna 15 miljard euro. Daarbij wordt opgemerkt dat dit totaalbedrag wordt opgestuwd door een zeer beperkt aantal verdacht verklaarde transacties vanuit zeer specifieke onderzoeken met een totale waarde van bijna 4,5 miljard euro. Daarmee komt de gezamenlijke waarde van alle verdacht verklaarde transacties in 2020 samen, zonder deze specifieke transacties, neer op meer dan 10 miljard euro. Dit is een stijging ten opzichte van het voorgaande jaar en dit geeft aan dat het zicht op criminele geldstromen verder is toegenomen.

Het is van belang om op te merken dat de waarde van de verdacht verklaarde transacties niet gelijk is te stellen aan een mogelijk beslagresultaat en/of incassoresultaat van eenzelfde omvang in Nederland. Zoals de FIU-Nederland opmerkt, hebben verdachte transacties regelmatig voor een groot deel betrekking op grensoverschrijdende geldstromen en buitenlandse handhavingsacties kunnen daardoor eerder zijn aangevoelen. Bovendien kunnen verdacht verklaarde transacties met een relatief lagere waarde evengoed een belangrijke aanwijzing zijn voor complexe witwasconstructies, criminele (bedrijfs)structuren of het verhullen van omvangrijk crimineel vermogen. Door de opsporing wordt op uiteenlopende wijzen gebruik gemaakt van de verdachte transacties, onder meer als sturingsinformatie, als startinformatie voor een strafzaak of als onderdeel van het bewijs in een strafzaak.

Investeringen in FIU-Nederland

Zoals eerder aan uw Kamer is aangegeven³ wordt de formatie van de FIU-Nederland op dit moment uitgebreid naar circa 90 fte. Eind 2020 waren er 76 fte werkzaam bij de FIU-Nederland. De inzet van capaciteit hangt daarnaast nauw samen met de verbeteringen in technologie, kennis en expertise. Naast de reeds ingezette capaciteitsuitbreidingen heeft de FIU-Nederland in 2020 ingezet op de versterking van de effectiviteit en efficiëntie van haar analysemogelijkheden door middel van het verbeteren van de technologie. Hierdoor is de operationele capaciteit optimaal ingezet, waardoor de FIU-Nederland blijvend in staat is te werken aan arbeidsintensieve dossiers waarbij omvangrijke criminele samenwerkingsverbanden en/of complexe structuren kunnen worden blootgelegd.

Belang effectieve meldketen

Één van de meest in het oog springende resultaten van 2020 is te vinden in de ketenbrede samenwerking rondom Covid-19 en het analyseren van aan Covid-19-gerelateerde meldingen van ongebruikelijke transacties. Deze samenwerking, waarin onder meer gewerkt is aan goede voorlichting richting melders zodat ongebruikelijke transacties in relatie tot de steunmaatregelen snel gedetecteerd konden worden en bij onderzoekers van de FIU-Nederland geprioriteerd werden, resulteerde in 1.093 dossiers met verdacht verklaarde transacties en laat zeer nadrukkelijk de toegevoegde waarde van de meldketen zien.

³ Aanhangsel Handelingen II, 2019/20, nr. 2206 en *Kamerstuk* 29 911, nr. 306.

Ook in het kader van de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit leveren de door de FIU-Nederland verdacht verklaarde transacties een belangrijke bijdrage. In het kader van die aanpak gaat het om het terugdringen van criminele geldstromen en daarmee onder meer over het tegengaan van witwassen. Dit sluit tevens aan bij de eveneens reeds ingezette, integrale aanpak tegen witwassen.⁴ Hierbij is de samenwerking tussen alle betrokken partijen van doorslaggevend belang om de effectiviteit van de aanpak van criminele geldstromen en witwassen naar een hoger niveau te tillen.

Naast de voornoemde investeringen in FIU-Nederland is tevens geïnvesteerd in versterking van de opsporing en vervolging, onder meer door de toekenning van structurele middelen bij Voorjaarsnota van 2019 en van 2020 voor de aanpak van ondermijning en van witwassen. Daaruit wordt onder andere het Multidisciplinair Interventie Team (MIT) gefinancierd, dat ook in belangrijke mate gebruik zal gaan maken van de (informatie in) verdacht verklaarde transacties van de FIU-Nederland.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

⁴ *Kamerstuk 31 477*, nr. 41.